

Д-р Илко Семерджиев: Здравеопазването е приоритет само в предизборните програми

Предлагат ни да подобряваме достъпа до здравеопазване в селските райони като оправим пътищата до селата

17.04.2006 zdrave.net Зелма Алмалех

Д-р Семерджиев, Вие като председател на МИЗЗО бяхте поканен на заседанието на Здравната комисия на народното събрание по време на Дискусията по мястото на здравеопазването в стратегическите документи за усвояване на средствата от структурните фондове на Европейския съюз за програмния период 2007 – 2013 година. Вашият институт подкрепи декларацията на народния представител и евронаблюдател д-р Антония Първанова „Здравето трябва да стане приоритет“. Защо, според Вас, се налага да се казва на днешните управляващи, че **здравето е приоритет?**

Вероятно, защото са „забравили“ вече, че в предизборните им програми здравеопазването беше обявено за приоритет от самите тях, но както се казва „преди изборите се обещава“, а после ще видим. Има и едно друго обяснение, което е не по-малко логично – МЗ просто не си е свършило работата и преди да е станало фатално късно, направихме отчаян опит да накараме някой там да започне да си изпълнява задълженията. В интерес на истината, още през декември 2005 г. доц. Борислав Китов алармира, че МЗ няма своя Оперативна програма, чрез която да могат от 2007 г. да се усвояват средства от структурните и кохезионните фондове на ЕС. През март 2006 г. д-р Антония Първанова направи втори опит да хвърли камък в блатото и да накара МЗ да свърши малко работа в полза на здравеопазването. В отговор чухме, че в системата нямало „капацитет“ за усвояване на средства по програмите на ЕС и това ни накара да започнем граждански натиск. Чрез портала „Zdrave.net“ поискахме и получихме подкрепа от 27 организации, което предизвика нарочно разглеждане на проблема в Парламентарната комисия по здравеопазване и завърши с връчване на декларации до премиера Сергей Станишев. Поисквахме от управляващите здравеопазването да стане поне „приоритет“ в някоя от Оперативните програми на другите министерства, които имат такива, за да може да се разчита на средства за системата в периода 2007 – 2013 г. За съжаление, отговорът на МЗ и МФ отново бе отрицателен – за тях са достатъчни само т.н. „мерки“ в другите Оперативни програми, което според мен, е крайно неудовлетворително. Например една такава „мярка“ е включена в Оперативната програма на МРРБ и се нарича „подобряване на достъпа до здравеопазване в отдалечени селски райони“, но не се заблуждавайте, че чрез нея ще постъпят пари в здравния сектор – достъпа до здраве ще се реализира чрез подобряване на транспортните комуникации до селата. **Това налага извода, че в политиката в последните години, здравето и здравеопазването не са основен ангажимент - имате ли обяснение за това?**

Категорично е така – здравната реформа бе блокирана, средствата за реструктуриране на здравния сектор, които осигурихме през 2000 г. (69 млн. Евро) бяха консумативно похарчени, но реструктуриране не беше направено, законодателството се влоши защото някои депутати се опитаха чрез него да разрешат личните си и корпоративни интереси. Още през 2004г. в България започна работа по съставянето на отделните Оперативни програми, но МЗ проспа тази възможност и така, донякъде от мързел, безхаберие и управленска безпомощност, а от друга страна от липса на политическа воля и експертен потенциал, здравеопазването започна уверено да потъва към дъното. Днес не виждаме нищо по-различно – само скоростта на потъване се е увеличила чувствително. **След заседанието на Комисията и изказванията на зам. министър д-р Валери Цекков и на неговия колега от финансовото министерство Любомир Дацов излезе, че средствата от Европейските фондове едва ли не - не са ни необходими. Те трябва да се защитят, за да се получат. Или просто на никого от чиновниците не му се работи по проекти, които наистина да укрепят почти фалиралото ни здравеопазване?**

Те действително мислят така – бяха уверени, че дори да има планирани средства за здравната система, те няма да могат да бъдат усвоени. Според мен това е най-неприятния момент в тази ситуация – този, който не си е свършил работата се опитва да прехвърли вината върху системата, за която трябва да се погрижи и всъщност сега излиза, че трябва да му благодарим - той е спасил едва ли не, парите на европейския данъкоплатец от здравната система на България! А в това време се търсят заеми към Световна банка, които трябва и да се връщат с лихвите?

Вярно е – преди няколко месеца бе обявено, че ще се преговаря за заеми в размер на 300 млн долара за здравеопазване и образование. Ако и това се допусне в този момент, здравеопазването ще изгуби всички шансове да вземе безвъзмездни средства от ЕС, защото вече от Брюксел няма да допуснат дублиране на средства по проекти финансирани от СБ.

Всичко това само на безхаберие ли го отдавате или на управленска безпомощност – да се откажеш от усилието в следващите 6 години да планираш програма, която да изправи здравеопазването ни, да го направи европейско не е ли, според Вас, действие без всякаква отговорност за българските граждани?

Мисля, че е комбинация и от двете, но не само. В последните години на високи позиции в здравеопазването попаднаха хора без опит и познания за системата, имаше и доста меркантилизъм. Само през 2005г. и 2006 г. върху здравния сектор бе стоварен ужасяващ удар, бяха разстроени финансите на системата за години напред. Знаете, че от 2005 г. бяха прехвърлени към 2006 г. над 200 млн. лв. неразплатени задължения, в бюджета на НЗОК за 2006 г. бе гласуван 297 млн. лв дефицит, но здравната вноска остана същата – 6 %, което скоро ще изправи Касата пред фалит, МЗ загуби държавната субсидия за финансиране на болничната помощ, която беше над 300 млн. лв. и грижата за нея легна преимуществено върху „големия резерв” на НЗОК, т.е. управляващите абдикираха от ангажменти към болничния сектор. В същото време виждаме, че средства от ЕС почти няма да влязат в здравеопазването – България планира проекти за периода 2007 – 2013 г. в размер на над 12 млрд. Евро, но за здравния сектор няма Оперативна програма, дори не е изведено някъде като самостоятелен приоритет, същото беше и с програмата за Обществено здраве 2003 -2008 г. на ЕС – от там МЗ не направи нужното системата да вземе нито цент – дори закъсна с подписването на споразумението за участие на България и внасянето на държавната вноска - ето за това казвам, че системата тръгва уверено и бързо към дъното.

Все пак, коя е причината за това неадекватно поведение? Вие познавате системата и като създател на здравното осигуряване в България, и като министър на здравеопазването в правителството на Иван Костов - и сега активно следите случващото се в сектора, имате ли обяснение за подобен абсурд?

Обяснения има и професионалистите на системно ниво ги виждат много ясно, но през последните 5 години те са подложени на гонения, управляващите практикуват политически партизанлък и най-лошото е, че могат да си го позволят защото не срещат отпор от гражданското общество. Вземете например БЛС, който има правомощия и задължения описани във Закон, но не виждаме те да се прилагат на практика. На това заседание за Европейските фондове в Комисията по здравеопазване на НС, Андрей Кехайов през цялото време се прозяваше и дъвчеше дъвка, дума не каза за защита на системата, от която неговите членове си вадят хляба. В продължение на повече от 4 години този човек позволява да се случват всякакви вредни интервенции върху здравния сектор, а е задължен да брани съсловните интереси. Той обаче, очевидно предпочита да се концентрира върху своите си интереси и превръщайки се в подлога на управляващите, за да не му вземат сиренцето, е лишил лекарите от адекватно представителство и защита. При такава ситуация, в която колегите нямат дори думата, за да изискват или да защитават позиции, аз не виждам кой може да спре невежеството и агресивното вредителство.